

LITERATURA

Davant la mandra del nihilisme i l'autocomplaença del pessimisme, cau del cavall

Pere Antoni Pons publica 'Caure del cavall', una cartografia del canvi a través d'una mirada humanista i transversal

Montserrat Dameson
Barcelona. Diumenge, 10 de novembre de 2024. 05:30
Temps de lectura: 3 minuts

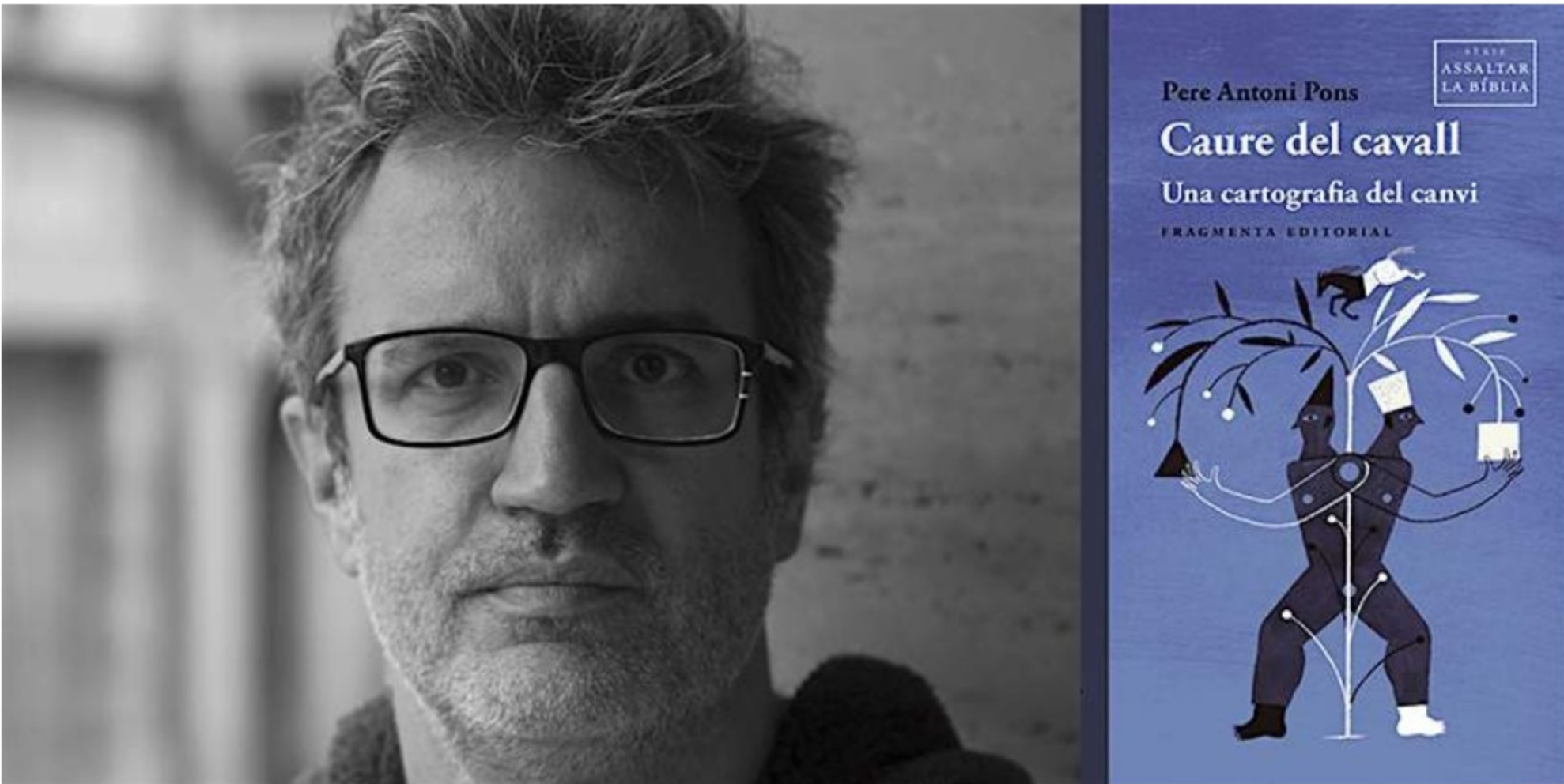

Sant Pau canvia i no canvia. Tot, de fet, canvia i no canvia. O canvia perquè res no canviï. Amb la caiguda del cavall de Saule com a punt de partida, el mallorquí **Pere Antoni Pons analitza la idea de canvi a *Caure del cavall*** (Fragmenta Editorial). Ho fa passant per **Fouché**, el polític que s’adapta camaleònicament per continuar sent qui és; per **Ramon Llull**, l’home eufòric amb la veritat acabada de descobrir; per la peripècia vital d’**Arthur Koestler**, que va fugir dels ideals comunistes després d’haver-s’hi emmirallat; per **Pablo Picasso**, l’artista que clou totes les genealogies que el van precedir i per **Robert Coover**, el nord-americà que va sentenciar que "les coses, com més canvien, més idèntiques són", entre d’altres.

Tots els cavalls de què encara no hem caigut

La caiguda del cavall de Saule explica l’impacte de la conversió que viu. És un canvi que el fa passar de jueu hel·lenitzat a cristià convers destinat a convertir els gentils del món a cop d’epístola. **Hi ha canvis superficials i canvis profunds**, i la fe és un canvi estructural. Malgrat que **Pere Antoni Pons** en parla en termes de “canvi de profundes creences íntimes” que desemboca en un canvi d’hàbits, el canvi de sant Pau –i el de qualsevol convers– va més enllà. La conversió religiosa no és una simple modificació dels hàbits i no es pot entendre sense la renegociació amb els mateixos compromisos i conviccions que l’autor atribueix únicament a la conversió ideològica. La conversió religiosa és estructural perquè consisteix en totes dues coses: en la faceta més íntima, però també en la més pública i perceptible pels altres, i això és el que la diferencia de tota la resta de conversions que fan avançar les pàgines de ***Caure del cavall***. En aquest sentit, a la idea de conversió espiritual del llibre potser li hauria calgut un cert aprofundiment místic per diferenciar-la de tot el ventall de canvis i no plantejar-la com una redecoració de la saleta d’estar, un *modus vivendi* més.

“**La idea que res pugui canviar del tot és una idea angoixant, pessimista, fatalista, i Pere Antoni Pons controla el ritme del llibre amb prou astúcia perquè, quan la desesperança per la impossibilitat de canvi està prou ben argumentada i comença a acorralar el lector, al text s’hi obri una finestra**

Pere Antoni Pons cartografia el canvi a l'assaig *Caure del cavall*

La idea que res pugui canviar del tot és una idea angoixant, pessimista, fatalista, i **Pere Antoni Pons controla el ritme del llibre amb prou astúcia** perquè, quan la desesperança per la impossibilitat de canvi està prou ben argumentada i comença a acorralar el lector, al text s’hi obri una finestra. Una de les frases de consolació més repetides als confessionaris és que “Déu actua sobre la naturalesa humana”. És una manera de dir que no només creiem en la redempció, sinó que també creiem que allò que som, que no és susceptible al canvi en la seva totalitat, també ens pot servir per fer el bé. **Per a bé o per a mal, a dins hi és tot**: allò que ens condemna i allò que ens salva. I de nosaltres depèn fer servir la llibertat que ofereix la possibilitat de canvi per posar els nostres talents a disposició de Déu. Això, que és una experiència de fe viscuda –la de qui escriu–, acaba trobant el seu moment a les pàgines de ***Caure del cavall***: “Si podem canviar, si les coses poden canviar, vol dir que nosaltres i les coses podem millorar”.

“**De vegades l’esperança en el canvi és més decisiva que el canvi mateix. Potser, però, la trampa és pensar que tots els canvis profunds es produeixen amb l’urgència d’una caiguda del cavall, perquè les velocitats del canvi, en realitat, no les coneix ningú**

De vegades l’esperança en el canvi és més decisiva que el canvi mateix. Potser, però, la trampa és pensar que tots els canvis profunds es produeixen amb l’urgència d’una caiguda del cavall, perquè les velocitats del canvi, en realitat, no les coneix ningú. Les subtileses que ens fan virar poden ser tan minúscules que potser estem canviant sense adonar-nos-en i el canvi es fa aparentment impossible per a qui no fa l’esforç de voler-lo veure. De vegades es presenta el cristianisme com una facció condemnatòria del monoteisme, però la possibilitat de redempció és la finestra oberta a aquesta esperança: Déu no dona ningú per perdut, ni al perseguidor de cristians. **Som lliures d’escollir què en fem de nosaltres mateixos, i *Caure del cavall* fa plantejar-se quins són tots aquests cavalls de què encara no hem caigut**. De fet, fa plantejar-se quins són els cavalls de què potser encara no tenim consciència. **El canvi fa vertigen, però que mai canviï res encara en fa més**. “Deu ser ben trist ser un pessimista fatalista que viu sempre esperant que les desgràcies i les decepcions t’acabin donant la raó”. Davant la mandra del nihilisme i l’autocomplaença del pessimisme, va bé de llegir Pere Antoni Pons per recordar-nos que nosaltres, com Saule, també ho podem fer diferent.